

Občinski ljudski odbor Lešje (Ma jiperk) je 1. oktobra 1958 praznoval občinski praznik.

Družbeni plan ptujske občine do 1961. leta

V soboto, 4. oktobra t. l., dopoldne bosta v Ptuju zasedala oba zbora Občinskega ljudskega odbora Ptuj in bosta predvsem obravnavala družbeni plan gospodarskega razvoja velike ptujske občine za razdobje do 1961. leta.

Glede na združitve večine področij občin Gorišnica in Lešje z občino Ptuj so sestavile komisije, v katerih je sodelovalo čez 40 strokovnjakov, nov družbeni plan za novo geografsko in gospodarsko celoto in upoštevale vse okoliščine, ki so doslej in bodo tudi v bodoče vplivale na nadaljnji razvoj gospodarstva v tem delu Slovenije.

Občina s 64.252 prebivalci in z nad 7 milijardami narodnega dohodka

Velika ptujska občina s 64.252 prebivalci obsega področje Dravskega in Ptujkega polja, Slovenskih goric in Halož, ki meri 64.447 ha, kjer pride na 1 ha skoraj 100 prebivalcev (99,7). Večina (41.654 ha) je kmetijskih površin v večini (38.910) kmetkega prebivalstva, od katerega je zaposlenih v kmetijstvu pribl. 26.089 in imajo letno nekaj nad dve milijardi narodnega dohodka. Od nekmetkega prebivalstva (25.342) jih je največ zaposlenih v industriji (3242), v obrti (1306), v državni upravi (1255), v trgovini in gostinstvu (912), ostalo pa v gradbeništvu, prometu ter uslužni in drugi dejavnosti z letnim narodnim dohodkom 5 milijard 116 milijonov 105 tisoč dinarjev od skupnem 17 milijardnem 209 milijonem bruto produktu. Na 1 prebivalca v občini odpade 111.900 din, na 1 prebivalca v kmetijstvu pa 25.000 din narodnega dohodka. Ob 149 gospodarskih organizacij je v občini 45 trgovin, 30 kmetijskih združenj, 25 obrtnih obratov, 16 gostinskih obratov, 14 industrijskih obratov, med katerimi je največja Tovarna glinice in aluminija Kidričevo s Tovarno anodnih mas Kidričevo, 12 kmetijskih gospodarstev in 5 ostalih obratov. Med 13 zavodi je 6 zdravstvenih, 4 socialni, 2 prosvetna in 1 komunalni. Od skupno 35 šol je 29 osnovnih, 5 nižjih strokovnih in 1 gimnazija. V občini dela 152 uslužbencev v občinskem in 21 v krajevnih uradih, krajevnih odborov pa je v občini 84. S tem je v glavnem podana slika največje občine v Sloveniji po prebivalstvu, gospodarski moči in zaposlitvi.

Razvoj industrije, kmetijstva, gradbeništvu in obrti

V razdobju do 1961 je predvideno glede na odstotek največje povečanje v socialističnem sektorju (148%), industriji (105%),

gradbeništvu (102%), socialističnem sektorju obrti (94%), v kmetijstvu (78%), obrti (73%), v privatnem sektorju kmetijstva (71%), nadalje v socialističnem sektorju gostinstva, trgovini, prometu JZ in PTT, privatnem gostinstvu in privatni obrti (24-31%).

Tovarna glinice in aluminija na čelu industrije v občini

V industriji bodo značilne nove kapacitete Tovarne glinice in aluminija Kidričevo s 30.000 ton aluminija v 1961. letu, ko bo gotova še elektroliza II. V industriji bo v razdobju do 1961. leta investiranih 11 milijard 767 milijonov dinarjev v številni investicije v Tovarno glinice in aluminija. Rekonstruirani bodo industrijski obrti »Delta« Ptuj, Tekstilna tovarna, Opekarna Zabajak, Tovarna strojev in Tovarna volnenih izdelkov Majšperk, povečana bodo proizvodne zmogljivosti Avtokaroserije, ki bo preimenovala v Tovarno avtoopreme, Petovina pa bo ustanovila obrat za proizvodnjo špirta in predelavo pivovrnin.

Nad 6 milijard dinarjev vrednosti kmetijske proizvodnje

Nove investicijske naložbe v kmetijstvu, ki bodo v ptujski občini znašale skupno 2 milijardi 690 milijonov dinarjev, bodo omogočile, da bo znašala skupna vrednost kmetijske proizvodnje v novi občini 6,2 milijard dinarjev ali 78% več kot leta 1956. Znatna sredstva bodo porabljena za obnovo vinogradov in sadovnjakov. V občini bodo znatno povečane površine z industrijskimi rastlinami in krmnimi rastlinami, kar bo vplivalo na dvig življenjske razine. Pridelak krompirja bo povečan na 232 met. stotov, koruze na 31 met. stotov, pšenice na 27 met. stotov in ovsna na 20,9 met. stotov na ha. S povečanjem pridelka teh glavnih kultur in ostalih bo dosežena nad 6-milijardna skupna vrednost kmetijske proizvodnje v občini. Od investicijskih sredstev bodo kmetijske zadruge porabile za kooperacijo 970 milijonov dinarjev in za povečanje osnovnih sredstev 424 milijonov, kmetijske gospodarstva bodo porabila 796 milijonov, za

regulacijo Pesnice bo porabljenih 250 milijonov, nekaj milijonov pa za izgraditev perutninarske farme na Hajdini.

Nove trgovine, mesnice, trafike v Ptuju, Kidričevem, Majšperku in drugod

V novi občini do leta 1961 ob dvigu proizvodnje, povečani kupni moči prebivalstva, ob splošnem porastu blagovnega prometa povečan promet v trgovinah od skoraj 6 milijard na nad 9 milijard dinarjev, kar zahteva reorganizacijo trgovskih podjetij. Potrošniške zadruge bodo lahko plasirale kmetijske proizvode neposredno v potrošniška središča. V Ptuju bo nekaj novih trgovin z živili, kruhom in mlekom, železnico, kemikalijami, elektromaterialom, konfekcijo, avtomaterialom in fotomaterialom. Ptuj bo končno dobil tudi drogerijo. Nekaj novih trgovin in trafik bo tudi v Kidričevem, Majšperku in v ostalih krajih kot n. pr. v Leskovicu, Podlehniku, Vidmu, Placarju, Sobotincih, Narapljah in Medvedcah ter mesnice in Juršincih, Desterniku, Dornavi, Podlehniku, Polenšaku, Zavrču in Zetalah. V planu je tudi dovršitev skladišča za kmetijske pridelke, skladišča za živila in industrijsko blago. Iz sredstev podjetij, občinskega investicijskega sklada ter splošnega republiškega oziroma okrajnega investicijskega sklada bodo zagotovljena za izvršitev teh zalog potrebna investicijska sredstva 357 in pol milijonov dinarjev.

Občinska sredstva za prosveto, zdravstvo, stanovanjsko graditev, komunalno dejavnost

S finančnimi sredstvi, ki jih bo imela do 1961 ptujska občina, t. j. letno povprečno nad 730 milijonov dinarjev, z viri za investicije družbenega standarda letno povprečno letno nad 250 milijonov din, s sredstvi gospodarskih organizacij in s sredstvi letno povprečno nad 250 milijard din, bo zgrajenih nekaj novih šol in rekonstruiranih nekaj obstoječih šol v občini in stavba prosvetnih ustanov v Ptuju in prosvetnih domov ter

ljudskih odrov. Ustanovljenih bo 5 zdravstvenih postaj v Podlehniku, Juršincih, Trnovski vasi, Lešju in Gorišnici, povečana zmogljivost zdravstvenih domov v Ptuju in Kidričevem ter ustanovljene specializirane ambulante. Izpopolnjene, modernizirane in v celoti bodo usposobljene zdravstvene posvetovalnice v Slovenskih goricah in v Haložah, v Seilah in Gorišnici. 904 milijoni din bodo porabljeni za graditev stanovanjskih hiš za delavce in namenišče v Ptuju in drugih gospodarskih središčih ter za graditev stanovanj za strokovne kadre v šolstvu, zdravstvu in državni upravi. Za ceste, elektrifikacijo in ostale komunalne naprave bo porabljenih 897 milijonov din. V občini bo popolnoma dovršeno električno omrežje, utrjenih kakih 100 km občinskih cest predvsem v Slovenskih goricah in Haložah, kjer so te v zelo slabem stanju. V tem razdobju bosta tudi gotova ptujski vodovod in kanalizacija, za kar bo potrebno posebno investicijsko posojilo. Poleg vsega bodo v občini v tem obdobju izvršene tudi manjše asanacije, ureditev pokopališč in drugih komunalnih naprav.

Investicijska sredstva za trgovino, kmetijstvo in obrt

Iz občinskega investicijskega sklada bo porabljenih največ (34,4%) sredstev za trgovino, kmetijstvo (26,7%), obrt (17,2%), gostinstvo (9,6%), ostalo pa za industrijo, promet in gradbeništvo. Od razvoja pronašanih gospodarskih panog je neposredno odvisna življenjska raven prebivalstva v občini.

O družbenem planu združene občine Ptuj so minule dni obravnavali na zborih volivcev ter dali nekatere dopolnitve in pripombe, o katerih bosta razpravljala v soboto oba zbora občinskega ljudskega odbora Ptuj.

Polletni občni zbor KZ Ormož

V nedeljo, 28. septembra t. l., je bil polletni občni zbor Kmetijske zadruge Ormož, ki velja za eno med najmočnejšim združenjem na področju mariborskega okraja. Sedaj sta se zadržugi v Ormožu priključili še kmetijska

Naš KOMENTAR

Končno so v nedeljo v Franciji z referendumom zapečatili usodo četrte republike in se s tem izrekli za novo de Gaullovo peto republiko, v kateri je poudarjena predvsem predsedniška vloga, do skrajnosti pa okrnjena vloga parlamenta. Za de Gaulle je glasovalo kar 80 odstotkov od 84 odstotkov volivcev, kolikor jih je prišlo na volišča. To je izredna zmaga, posebno ker so komunisti, radikali in še nekateri drugi predstavniki odločno napadali ustavo kot uvod v monarhistično diktaturo. S temi volitvami pa ni započeta samo usoda precej gnilega parlamentarnega sistema, temveč kaže, da tudi sedanje strankarskega sistema. Skorajda prepričani smo lahko, da bodo pobitli in prepovedali KPF, ker jo že sedaj napadajo, da skupno z alžirskimi osvobodilnim gibanjem pripravljajo teror in smrt. Pod tako hudimi obtožbami bodo desničarji dobili dovolj podpore, da KPF prepovejo.

Ustava bo začela veljati šele 5. oktobra, nato pa bodo novembra parlamentarne volitve, nakar bo bržda prevzel funkcijo predsednika republike general de Gaulle ter nadaljeval svojo politiko. Referendum pa je prinesel vsaj eno majhno spremembo. Dosedanja francoska kolonija Gvineja v Afriki se je izrekla proti ustavi in zahtevala neodvisnost. To so jim Francozi tudi obljubili. Čez dva meseca bodo ustavili gospodarsko in denarno pomoč, potem pa bodo proklamirali deseto afriško neodvisno državo.

Dogodki v Burmi konec prejšnjega tedna niso tako pomembni, da bi spremenili dosedanje politiko te azijske države. Gre pravzaprav za prevzem oblasti s strani vojske, ker so hoteli preprečiti nadaljnja trenja med posameznimi političnimi strankami, ki

so se bojevale za oblast in s tem slabile Burmo. General Ne Vin je prevzel predsedniško mesto od U Nuja, Burma pa bo še naprej zagovarjala politiko neodvisnosti in nevtralnosti. Na kratko: gre za povsem notranje urejanje političnih razmer brez posledic za mednarodne odnose.

Nepotrjeno poročilo, da so v Sovjetski zvezi ponovno začeli z atomskimi poskusi, postavljajo SZ v čudno luč, obenem pa otežkajo nadaljevanje pogajanj na tem področju. Pred nedavnim je moskovski radio sicer objavil, da se Sovjetska zveza ne čuti več enostransko obvezana, da ne izvaja jedrske poskusne eksplozije, toda niče tega ni vzelo tako resno. Sedaj je postala to resnica. Zopet bo nekoliko težje najti skupno stališče pri razgovorih o prekinitvi jedrskih poskusov.

Generalna skupščina doslej še ni presla v reševanje tistih vprašanj, ki so za stabilnost v svetu tako pereča. Okrog sprejema Kitajske so razpravljali o proceduralnem vprašanju, če naj ta problem sploh vnesemo v dnevni red, vsa ostala vprašanja pa so še odprta. V tork je generalni tajnik Hammarskjöld podal svoje poročilo o položaju na Srednjem vzhodu. Najvažnejše je to, da se bodo britansko-ameriške čete bržda do konca oktobra umaknile.

Ciprsko vprašanje je zadnje dni dobilo zopet povsem novo obliko. Britanci so začeli izvajati svoj načrt. Prvega oktobra so Turki imenovali svojega predstavnika, Grki pa so sprožili tako kampanjo nezadovoljstva, da je problem prišel na dnevni red stalnega sveta Atlantske zveze. Spak je priletel v Atene, se posvetoval s predsednikom vlade in predlagal sestanek Britanije, Turčije, Grčije ter predstavnikov turških in grških Ciprcanov. Grki so to zavrnili. Najdlje je šel Makarios, ki je zahteval za Ciper neodvisnost. Grki grozijo, da bo njihov odovor na britansko politiko hud.

Na Daljnem vzhodu je še vedno tako kot je bilo pred nekaj tedni. Veleposlanika v Varšavi sta se sestala še petkrat, toda do sporazuma še nista prišla. Zato pa obstreljujejo Kitajci še naprej otok Kvevoj in grozijo z invazijo.

Razstava je imela velik pomen in predstavlja eno najpomembnejših kulturnih manifestacij letošnjega leta v Ptuju. To se vidi tudi iz obiska, ki je bil zelo lep. Razstava je imela tudi izredno velik pedagoški pomen, saj si jo je ogledalo ogromno število učencev in dijakov, med njimi celo dijaki iz Maribora. Pedagoški pomen razstave je bil izredno velik tudi zato, ker so bili nazorno prikazani ravno dogodki iz leta 1908, ki so za našo mladino časovno že precej oddaljeni in medli. Prireditelj pa je z njo dosegel, da bo tudi mladina, ki vseh dogodkov ne pozna, znala ceniti nastop novih sil slovenskega ljudstva za doseg nacionalne osvoboditve, ki je bil na razstavi lepo prikazan z bogatimi fotografskim materialom in ostalimi dokumenti.

Hkrati pa je predstavljala razstava skupaj z zborovanjem v nedeljo, 21. septembra, ter slikovno razstavo mariborskih in ptujskih umetnikov dostojno oddolžitev vsem, ki so 1908. leta podprli nastop slovenskih naprednih sil in manifestirali svojo narodno zavest ter pokazali svojo neustrašenost. Zelim, da bi organiziral arhiv v bodočnosti še več podobnih razstav, saj hrani še mnogo dragocenega materiala tudi iz drugih zgodovinskih obdobj slovenske zemlje. J. Mančec

POJASNILO DRŽAVNEGA TAJNIKA ZA BLAGOVNI PROMET DR. MARIJANA BRECLJA

Ukrepi za stabilizacijo trga

Občinski ljudski odbori lahko določijo najvišje cene za posamezne proizvode in storitve, ki so posebno važne za preskrbo državljanov - Uredba o novih potniških tarifah na železnici bo začela veljati 15 dni po objavi v »Uradnem listu«

Marijan Breclj je opozoril na to, da smo letos že storili ukrepe za stabilizacijo trga, kakor so: dogovarjanje s proizvajalnimi organizacijami o dobavi določenih kmetijskih pridelkov, dogovarjanje o najvišjih odkupnih cenah za kmetijske pridelke, odkop o evidenci in kontroli cen določenih proizvodov itd.

»Zdaj smo odkop o evidenci in kontroli cen določenih proizvodov«, je rekel Marijan Breclj, »dopolnili tako, da lahko državno tajništvo za blagovni promet

industrijskim in trgovinskim podjetjem na debelo prepove zvišati cene posameznih proizvodov. Razen tega bodo imeli občinski ljudski odbori in republiški sekretariati za blagovni promet odsele pravico izdati predpise o prepovedi zvišanja cen posameznih živil in industrijskih izdelkov v prodaji na drobno ter obrtniških storitev.«

Občinski ljudski odbori, je poudaril Marijan Breclj, »lahko določijo najvišje cene za posamezne proizvode in storitve, ki so posebno važne za preskrbo državljanov, ali določijo način formiranja teh cen. S tem se povečajo pravice občinskih ljudskih odborov. Pri tem je bistveno,« je rekel Marijan Breclj, »da lahko republiška državna tajništva za blagovni promet predpišejo, za katere proizvode in storitve so občinski ljudski odbori dolžni prepovedati zvišanje cen oziroma določiti konkretne cene posameznih proizvodov in storitev.«

S tem se namreč razširi pravica občinskega ljudskega odbora v evidenci in kontroli cen na vse proizvode. Doslej so bili ljudski odbori pooblaščen, da kontrolirajo cene samo za važnejša živila, vtem ko bodo odsele kontrolirati cene vseh živil, industrijskega blaga in storitev. Razen tega so dobili republiški upravni organi

pravico, da lahko občinskim ljudskim odborom naroče, naj odredijo ali prepovedo zvišanje cen posameznim proizvodom oziroma da določijo cene v trgovini na drobno.«

Marijan Breclj je potem rekel, da je s spremembo uredbe o tarifi davka na promet občinskim ljudskim odborom prepovedano zvišati stopnjo občinskega davka na promet na drobno, kakor tudi uvesti plačevanje tega davka za novo blago, dokler ne bo sprejet zvezni družbeni plan za prihodnje leto. To pomeni, da bodo lahko ljudski odbori zvišali davke in takse šele potem, ko bo sprejet novi družbeni plan in vsi instrumenti za novo gospodarsko leto.

»Tretji ukrep za stabilizacijo trga,« je rekel Marijan Breclj, »je predpis v obliki dopolnitve sedanje uredbe o cenah komunalnih proizvodov in storitev, po katerem okrajni in občinski ljudski odbori do uveljavljenja zveznega družbenega plana za leto 1959 ne morejo zvišati tarif in cen teh proizvodov in storitev. To pomeni, da ne bo moč zvišati cen za vse komunalne storitve (voda, kanalizacija, snaga itd.), kakor tudi ne zakupnin in najemnin za poslovne in stanovanjske prostore.«

zadruge: Velika Nedelja in Miklavž.

Kmetijska zadruga Ormož je opustila vse nekmetijske dejavnosti: ter odstopila občini gostilno, pekarno, klavnico in mesnico ter trgovino. Pred letošnjo jesensko setevjo je sklenila za 80 ha pridelovalnih pogodb s kmetovalci za setev italijanskih vrst pšenice.

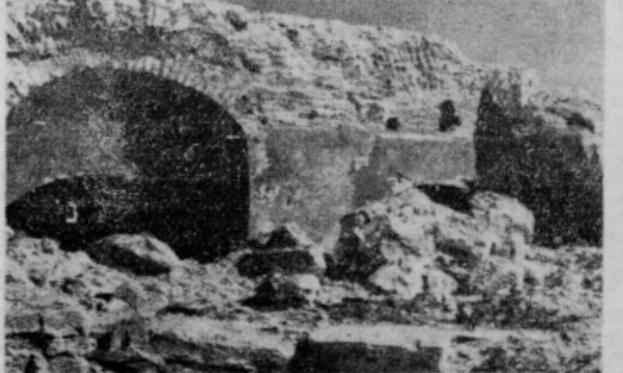
Do polletnega občnega zbora je KZ Ormož imela 128.600.000 din prometa, v čemer ima vsekakor največji delež odkup pridelkov in živine. Čistega dobička je ustvarila 3,5 milijonov din. Letos je odkupila že 70 vagonov krompirja, 50 vagonov izbranega sadja in 5 vagonov povrtin. Sedaj so v teku priprave za odkup sladkorne pese, ki je bo po predvidenju okrog 80 vagonov. Za naslednje leto ma zadruga kontrahiranih 1300 svinj in 60 glav goveje živine.

S priključitvijo sosednih združenj bo imela kmetijska zadruga Ormož okrog 2000 članov. AK

OB ZAKLJUČKU ARHIVSKE RAZSTAVE V PTUJU

Pod imenom arhiv si predstavljamo navadno vrsto starih zaprašenih spisov, listin, letakov in podobnega materiala, s katerim se lahko okoriščajo samo zgodovinarji. Da temu ni tako, je pokazala zadnja arhivska razstava v Ptuju, ki je bila odprta od 14. do 30. septembra.

Razstava je imela naslov: Ptuj od 1849-1918. vendar je v bistvu daleč presegala ta okvir, saj je prikazala z vsesplošnim razstavnim materialom ne le razmere v tem obdobju v Ptuju, ampak tudi v dobesnem delu slovenske zemlje. Na razstavi smo videli odmeve revolucionarnega leta 1848 v Ptuju, v ptujski okolici in tudi v ostali Sloveniji. Nadalje slike slovenskih preroditeljev iz 50-ih in 60-ih letih preteklega stoletja, družbene in gospodarske razmere v 90-ih letih, ko se je nagli proletarijati na Stajerskem pridružil še pojačena germanizacija, ki je raznarodovala slo-

Ostanek nekdanje ptujske utrdb pri parku je izredno močan. Moral se bo umakniti cestnemu priključku za nov ptujski most. Tudi razstreliti ga je težko.

Problemi obrtnih obratov in vključevanje vajencev

V bivšem ptujskem okraju je bilo čez 50% vseh obrtnih obratov v samem mestu Ptuj, kjer obstoječe kapacitete že davno niso krile potrebe. Morali bi ustanoviti vrsto obrtnih delavnic in obnoviti, razširiti in pomladiti z mlajšim kadrom večino obstoječih obrtnih delavnic.

Sedanje stanje obrtništva v občini zahteva nujno rešitev tega problema, sicer bi morali dopuščati močno razmahnjeno šušmarstvo zlasti v Halozah, Slovenskih goricah itd.

Po analizi bivše Okrajne obrtne zbornice Ptuj leta 1956 je bilo na področju bivšega ptujskega okraja potrebnih 108 novih obratov raznih strok, v katerih bi zaposlili 222 oseb. Obnoviti bi morali 73 obrtnih delavnic s približno 108 strokovnimi delavci. Na splošno je znano, da je bila nekdoč v teh krajih obrtna dejavnost močno razvita. Zakaj je večina obrtnikov v zadnjih nekaj letih odjavila obrt in prešla med šušmarje, ne bi sedaj razpravljali, ker o njih razpravljajo merodajni forumi.

Prva leta po osvoboditvi je šla mladina v obrtne stroke, pri tem pa ni izbirala stroke, za katero bi imela veselje, zanimanje in šolsko predpripravo. V pretežni meri so prišli v počev stroke, ki so bile prvih par let po osvoboditvi v pretežni meri visoko konjunkturne vsled velikih potreb po raznih potrošniških predmetih. Prav zaradi tega se je potreba po kvalificiranih kadrih v drugih strokah iz dneva v dan večala, ker so obstoječi kadri odšli iz nedonosne obrti.

Obrt je bila, je in bo za naše prilike še vnaprej šola kadrov za vse gospodarske dejavnosti. Vključevanje mladine v obrt je bilo prva leta po osvoboditvi premalo načrtno. Naša lahka industrija sedaj krije veliko potrebo potrošnikov, ki so jih prva leta krili obrtniki in obrtna podjetja. V teh obrtnih podjetjih ni več potreben tako velik dotok kadrov, kot smo jih prejnjala leta v njih vzgajali. Primanjkuje nam specialnih kadrov v obrti in v industriji. Potrebe po njih so zelo velike. V republiškem merilu nam primanjkujejo učenci v kovaški, kolarški, lončarski, mlinarski in čevljarški stroki. Koliko se stanje v teh strokah ne bo izboljšalo, bomo lahko prištevali te stroke med odmirajoče. Dečki se prijavljajo zadnja leta največ v uk za elektroinstalaterje, avtomehanike, radiomehanike, strojne ključavnice itd. Za druge stroke ni tolikšnega zanimanja. Zaradi teh strok bodočnosti ne moremo in ne smemo zanemarjati ostalih strok. Lahko se nam zgodi, da bodo nekatere stroke tekem let ostale brez naraščanja.

Industrija še rabi nove kadre, ki prihajajo iz obrti, prav posebno iz kovinskih strok. Zanimanje za lesno stroko kaže posebno podeželska mladina. Prav pri tej pa pri izbiri poklica obvelja v glavnem vpliv staršev. Svojega otroka dajo v stroko, kjer je prosto učno mesto, čeprav vajencu ali vajenki

obdoba ni najbolj po volji. To dostokrat staršev ne zanima. Glavna njihova želja je poklic in kruh. Prav posebno težavno je vključevanje deklet. Nobeno leto ni na razpolago zadosti prostih učnih mest. Dekleta se po navadi navdušijo za šivilsko, brivsko-frizersko, slaščičarsko, trgovsko, gostinsko in delno za krojaško stroko. Do drugih strok ne kažejo veselja niti zanimanja, čeprav je za dekleta primerna tudi radiomehanična, torbarska, tapetniško sedlarska, lesostrugarska, dežnikarska, barvarska in celo soblikarska stroka, kjer niso težki delovni pogoji. Z zasedbo teh strok bi zmanjšali število ukažljivih deklet, ki morajo sicer zaradi pomanjkanja učnih mest ostati doma brez poklica.

V zadnjih letih je več primerov, da je moral učenec ali učenka iz posestniške družine po izučitvi v obrti ostati doma. Njihovi starši so želeli, naj otrok doseže poklic, čeprav ga pozneje

tudi ne bo rabil. Na takih učnih mestih bi se lahko izučila mladina, ki ostane zaradi pomanjkanja učnih mest brez poklica. Več je samovoljnih zapustitev učnega razmerja zlasti pri vajencih s podeželja. Krivi so v takih primerih največkrat starši, ki vabijo otroke domov zaradi domačih del.

Nekatere industrijske šole sprejemajo učence glede na prijave podjetij, ki rabijo strokovni naraščaj. Tudi letos ni bilo v šole sprejete zadosti ustrezne mladine. Nekaterim je manjkala zadostna izobrazba, drugim pa telesna razvitost. Nekaj prijavljenih mladincev je opustilo misel na šolanje in so odšli v obrt, ker njihovi starši ne zmorejo plačila stroškov za vzdrževanje v zavodu. Vprašanje denarnih sredstev še vedno vpliva, da ne morejo doseči strokovne izobrazbe dečki in dekleta iz siromašnih družin, čeprav je namenjena vsa skrb sirotam in obliki podpor in štipendij po raznih društvih in organizacijah (ZB, Socialno skrbstvo in dr.). Na interes mladine za razne stroke vpliva tudi nepoučenost o možnih poklicih. Za nekatere poklice je potrebna večja propaganda, za nje je potrebno več privlačnosti.

Izbira poklica je važen dogodek za peccinca in družbo, saj je zvezana z dalekosežnimi posledicami. Odločitev za poklic je v veliki meri tudi odločitev za življenjsko srečo poklicnega človeka in za razvoj njegove osebnosti.

(Konec prihodnjic)

NAD 500 ŽRIV JE PADLO IZ PTUJSKEGA OKOLIŠA ZA NAŠO OSVOBODITEV. PRIROČJEMO NJIHOVE KRATKE ŽIVLJENJEPISE V POČASTITEV NJIHOVEGA SPOMINA.

(Nadaljevanje)

REŠ MIRKO se je rodil 1. junija 1912 v Vintarovcih pri Desterniku v družini naprednega Slovence, po poklicu ključavnice. Tudi sin Mirko se je izučil za ključavnice in pomagal očetu pri delu. Njega in oba brata je oče vzgajal v naprednem duhu borbe za delavske pravice. Mirko se je poročil z Vauda Matildo in imel v zakoncu tri otroke. Okupator ga je že leta 1941 z bratom poslal na prisilno delo v Kapfenberg v Avstriji. Ko mu je oče sporočil, naj se vrne, se je decembra 1941 z bratom vrnil, da so osnovali prvo oboroženo skupino za borbo proti okupatorju, »I. slovenjgoriško četo«. S prvoborci je napadal nemške postojanke po Slovenskih goricah, dokler ni čete obkolila in napadla dobro oborožena skupina nemških orožnikov in gestapovcev pri

Mostjeh po krivdi ovaduha Kneza. Mirko si je v bitki našel dobro kritje, da si je ohranil življenje. V mraku se mu je tišega usodnega dne z junaško skupino slovenjgoriških partizanov dne 8. avgusta 1942 — posrečilo pobegniti domov. Toda doma mu je upadel pogum. Ob mislih na mrtve soborce, na odpeljane svoje, ki trpijo za poroh, se je zgrozil nad življenjem in se v obupu ustrelil.

REŠ VINKO se je rodil 24. decembra 1921 v Vintarovcih. Bil je Mirkov brat in njegova pot je bila podobna bratovi, čeprav je bil devet let mlajši od njega. Dovolil je tri razrede gimnazije v Ptuj. Učrnil se je v Društvo kmečkih fantov in deklet in SKOJ. Izučil pa se je za peka in bil pekovski pomočnik v Ptuj. Med obrtniško mladino je deloval kot propagator komunistične ideje.

V času okupacije se je vrnil decembra iz Kapfenberga z obema bratom in stopil v Prvo slovenjgoriško četo borcev za svobodo. S svojimi brati je bil v četi med najaktivnejšimi, najpogumnejšimi. Oče jim je bil v veliko oporo. Podžigal jim je v borbenosti in jim pomagal, kakor jim more pomagati le ljubeče očetovo srce in globoka nacionalna zavest. Vinka so soborci izbrali za prvega komandirja. Padel je v bitki pri Mostju dne 8. avgusta 1942, kjer se je boril do zadnjega diha. Se s poslednjimi močmi je ustrelil nemškega orožnika, ki se je sklonil nadenj. Njegovo truplo so gestapovci prepeljali v Ptuj in ga razstavili v grožnjo upornim Slovcem.

REŠ KOSTJA se je rodil 20. aprila 1924 v napredni družini ključavnice Ernesta Reša. Tudi Kostja je bil deležen vzgoje v borbenem duhu za dosego boljšega življenja delovnih ljudi, za borbo proti fašizmu. Z bratom je tvoril jedro Prve slovenjgoriške čete partizanov, čeprav je bil star komaj 18 let. Padel je v borbi pri Mostju.

REŠ ERNEST se je rodil 12. januarja 1888 v Zenici v družini učitelja. Sam je postal ključavnice in se je zelo mlad pridružil naprednemu borbenemu proletariatu. Pri njem v Vintarovcih so se sestajali komunisti. Sinovom je udeležil zanimanje za politično udejstvovanje. Med ljudmi je bil Ernest Reš priljubljen kot poštnjak in človek, ki požrtvovalno pomaga potrebnim. V času okupacije je začel izdelovati ročne bombe za prvoborce. Ko so nacistični ovaduh zvedeli za njegovo delo, so ga aretirali. V zaporu so ga pretepli, da bi izdal sodelavce. Odpeljali so ga v taborišče Mauthausen, kjer je umrl 24. septembra 1942.

REŠ JERA se je rodila 15. marca 1892 v družini Steger na Trnovskem vrhu pri Ptuj. V zakonu z Ernestom Rešem je imela tri sinove in hčerko Dragico, ki je bila najmlajši otrok. Pri naprednem političnem delu svojega moža v KP mu je zvesto stala ob strani. Pogumno se je poslovila od sinov prvoborcev, ko so odšli od doma. Okupator jo je zaprl 5. avgusta 1942, tri dni pred smrtjo njenih ljubljenih sinov. Njihova zavedna slovenska mati je umrla v Auschwitzu že čez nekaj tednov po prihodu.

REŠ MATILDA se je rodila 9. marca 1914 na Trnovskem vrhu, v družini kmeta Voda. Poročila se je z Mirkom Rešem. V času okupacije je na dom skrbela za svoje otroke in podpirala prvoborce s hrano in delom zanje do svoje aretacije. Ze 30. julija 1942 so jo ustrelili kot talca v Mariboru. — Reševa družina je primer naše velike žaloigre v dobi nemške fašistične okupacije, ker je darovala šest članov v borbi za osvoboditev. Njihovo delo za osvoboditev je bilo neustrašeno v času največje moči okupatorja. Zrtve družine REŠ bodo ostale v zgodovini narodnoosvobodilne borbe vpisane med najzgodnejšimi poborniki za našo osvoboditev.

TUDI ZAVRČ BO IMEL VODOVOD

Enako kot za celotne Haloze pomeni vprašanje zadostne studenčne vode problem, ki ga namerava rešiti KG Zavrč za sebe, za naselje Zavrč in Dubravo z graditvijo završkega vodovoda s kapaciteto kakih 80.000 litrov dnevne potrebe, ki bo stal okrog 5 milijonov dinarjev. Načrte jim izdeluje Republiški higienski zavod, ki jim bo pomagal tudi s potrebnimi raziskovanji. S kopanjem zajetnika vode bodo začeli po trgatvi v oktobru. Zajetnik in črpalna bosta kakih 500 m od asfaltne ceste proti sedežu posestva, rezervoar pa bo na hribu

iznad šole. Z vodovodom bo posestvu prihranjeno vsakodnevno večkratno napajanje živine v Dravi in prevažanje vode za napajanje pozimi in za druge potrebe, ker je v završkem studencu premalo vode, da bi jo rabili poleg kuhe še za drugo. Čez zimo bodo v novem zajetniku vode lahko kontrolirali vodostaj, prihodnje leto pa bodo začeli z graditvijo vodnega rezervoarja. V ta namen bodo porabili sredstva iz lastnih skladov. Na sokristnike vodovoda iz naselja Zavrč in v Dubravi bo odpadel del investicijskih stroškov.

“Oj lepo je res na deželi...”

Hodil sem po sadjarskih predelih Haloz in Slovenskih goric, skoraj povsod se nudi ista slika. Povsod, v urejenih sadovnjakih, ob poteh ali po bregovih travnikovih, kjer je v divjem neredu posejano sadno dreve, vidiš po tleh pisane preproge odpadlega sadja vseh barv, od temnordeče do svetlorumene. Toda kljub temu se še veje jablan šibe pod težo vabljivih, živopisnih plodov... Tudi v vinogradih so trte z grozdem bogato obložene. Po pašnikih in obronkih gozdov se veje kostanjev upogibajo pod težo razpokanih ježic, iz katerih že kukajo rjavi plodovi... Kamorkoli se ozreš, vse je bogato obloženo, vsega ti nudi narava v obilni izbiri, tako da se ti zdi, kot da bi prišel v pravljico deželo...

Nedelja je bila, a za njo vedo ljudje bolj iz koledarja, drugače pa delajo kot ob delavnikih. Tu in tam stopajo orehe, od zidanic se sliši nabijanje po sodih, ropot sadnih mlinov in škripanje lesenih stiskalnic. Tam spet nekdo poganja živino z zvrhanim vozom sadja navkreber. Skratka, od predšolskih otrok do na pol onemoglih starcev — vse dela, vsak po svojih močeh pomaga pri pospravljanju obilne letine, kljub temu pa še ogromno sadja leži po tleh, gnije in propada. Kmetje se skoraj jezijo na naravo, ki je letos našla vsega preveč, prihodnje leto pa morda ne bo ničesar.

»Pri žganjarni«

Skoraj pri vsaki tretji hiši vidiš dim, diši po žganju, ki ga skoraj noč in dan kuhajo, zakaj sode je treba izparizati za nov pridelek. Pri žganjekuhi so v prometu vsi bakreni kotli, prijavljeni in neprijavljeni; tudi taki so sedaj zakrpani in uporabljeni, za katere je bila ob uvedbi takse komisijsko ugotovljena nerabnost. Kljub temu, da je cena žganju nizka, se predeleva izplača, saj se da spraviti v manjših posodah, počaka več let in — upajo — morda bo dočakalo tudi višjo ceno — če ga nekateri ne bodo prej sami popili.

Oglasil sem se v eni izmed teh »žganjarni«. Na visečem terenu je v zemljo izkopana jama, v njej visi kotel, z držaji ob straneh upirajoče se na podložena kamna in pod njim tleča žerjavica. Ob strani star čeber z vodo, ki služi za hladilnik, skozi katerega je speljano dvojce cevi, iz katerih curlja v pločevinast lonec »belliš«, katerega je treba še enkrat prekuhati, da postane pravo žganje.

Kmet, ki je bil ob kotlu, je povedal, da bo isti sod uporabil kar štirikrat. Pred mesecem je že skuhal zgodnje slive, ga takoj napolnil s hruškovimi tropinami, ki jih kuha sedaj, da bo tako imel posodo prazno za vinski mošt, ki ga pa tudi misli kmalu prodati, ker rabi posodo za sadjevec iz poznega sadja. Delno pa želi mošt čimprej prodati tudi zato, ker se boji trošarine na vino, ki bo baje 25 din od litra, mošt pa je še trošarine prost. Med tem pripovedovanjem je preizkusil »kakšno se teče«. Pod curek iz cevi je prihrčal kozarec in vsebino zlijl na žerjavico, ki je zavrčala in pokazal se je je slaboten modrikast plamenček, kar je znak, da

je v tekočini že zelo malo alkohola. »Treba bo razdreti«. Pristopil je k možakarju, ki je v bližini na soncu glasno smrčal. Bil je bližnji sosed — bajtar, ki mu je pri delu pogosto pomagal. »Čelo noč je bedel pri kotlu, pri tem se ga je tudi nekoliko naukal in zjutraj ga je vrglo,« ga je kmet opravičeval. V tem ko ga je tresel in brezuspešno budil, se je izza hrba oglašil sosed: »Kar pusti ga, naj počiva, ti bom jaz pomagal razdreti.« Ko sta hotel dvignila, ga izpraznila in očistila izparjene vsebine ter ga znova napolnila s svežimi tropinami, mu je sosed izrazil prošnjo, da še njemu posodi kotel, ko bo sam končal... Za njim si ga bo morda posodil še tretji, četrti; tako si pač medsebojno pomagajo.

V sadovnjakih

V pogovor sem prišel z mlajšim kmetom, ki je ravno splezal z orehovega drevesa, s katerega je z dolgo preklo otresal zrele plodove, člani njegove družine pa so pod drevesom pridno polnili košare. Povedal je, da orehi, ki jih bo letos nabral par sto kilogramov — še imajo nekako ustaljeno ceno in je zanje siguren denar, z jabolkami pa letos ni nič. Pokaza je v sadovnjak, skoraj prekrit z na tleh ležečim sadjem. »Kaj hočem z njimi, posode nimam, ker mi je bo še za vinski mošt primanjkovalo, prodati pa jih ne morem. Nekaj jih bom še sprešal po tem, ko prodam vinski mošt.« Ker se glede možnosti prodaje jabolk z njim nisem povsem strinjal, mi je pokazal, da so to večinoma stare jablane, ki jih je zasadil njegov oče, so razne jesenske vrste, ki jih pa letos ne odkupujejo. Takrat, ko je oče ta drevesa cepil in zasajal, ni mislil na prodajo, temveč le na to, da bodo drevesa rodila, da bodo plodovi sočni in bo dovolj sadjeveca. Sedaj pa se nam to maščuje, posebno ob obilnih letinah, ko je kvalitetnejšega sadja dovolj. Pozanimal se je še, če bo letos res uvedena trošarina na sadjevec, ker da se baje med ljudmi o tem dosti govori...

Pri Auerjevih na Hajdini je gorelo

V soboto, 27. septembra t. l., po 19. ur, je izbruhnil požar na gospodarskem posestvu Ivana Marje Auer iz Sp. Hajdine 43, ki je bilo komaj lansko leto zgrajeno. Vaščani, ki so prihiteli takoj na pomoč, so rešili nekaj gospodarskega orodja in živino. V hipu je bilo celo gospodarsko poslopje v samem plamenu, da se ni dalo rešiti vsega. Seno pravkar spravljena koruza in ličje je zgorelo. Požarni zid je obvaroval pred uničenjem stanovanjsko poslopje Gospodarja in gosposodnje ni bilo doma, ker sta bila na njivi pri Selah, kjer sta se zadržala do mraka. Ko je gosposodnja pritekla domov, je našla še ne pogaslo pogorišče. Ne pomoč so takoj prihiteli gasilci iz Hajdine, Hajdoš, Ptuj in Gereče vasi. Storili so vse, kar so mogli s svojimi motorčarkami. Pri vseh dravsko-poljskih požarih se je vsakičrat najbolje izkazala ptujška gasilska cister-

Dogovorjene tudi najvišje cene za zimsko sadje

V zveznem merilu je tudi sklenjen dogovor med zbornicami in združenimi organizacijami glede najvišjih cen, po katerih bodo združne organizacije prodajale trgovini jabolka. Cene so dogovorjene po sortnih kategorijah: navadna zimska jabolka kategorije C: prvovrstna do 22 din, drugovrstna do 16 din, tretjevrstna do 10 din; sortna jabolka kategorije B (dolenjska voščenska, krivopelci, kratkopelci, blenhajmka, Baumanova reneta, rozmarinka, goriška sivka itd.), prvovrstna do 26 din, drugovrstna do 18 din, tretjevrstna do 15 din; visokokvalitetna jabolka kategorije A (jonatan, boskopka, koks, zlata parmena, ananas, kanadka itd.) izredne kakovosti (ekstra) do 37 din, prvovrstna do 28 din, drugovrstna do 20 din.

S tem in podobnimi dogovori so zaščiteni proizvajalci in potrošniki, ki bodo za dobro ceno lahko zahtevali dobro blago in bodo s tem podpirali predvsem tiste kmetijske proizvajalce, ki skrbijo, da pridejo iz njihovih rok na trg res kvalitetni pridelki.

Različne cene za jedilni in industrijski krompir

Letošnja najvišja dogovorjena prodajna cena za jedilni krompir je 12 din, za krompir ostalih sort pa 9 din za kg. Po teh cenah bodo zadrage in združne organizacije ter kmetijske proizvajalke organizacije prodajale krompir trgovini oziroma trgovina ga po teh cenah od njih kupovala. V teh cenah je že vključena marža za družinskih organizacij. Zdad dogovorjene najvišje prodajne cene

veljajo tudi v primerih, kadar zadrage neposredno prodajajo krompir potrošnikom za ozimnico, kakor to letos organizirajo združne organizacije.

Tržne cene v Ptuj

1. OKTOBRA 1958

Povrtnina: krompir 10—15 din, zelje v glavah 20, cvetača 40—50, kumare 10—15, čebula 50—50, česen 200, ohrovt 30, rdeča pesa 40, korenček 40, petršilj 40—50, solata endivija 40—50, paprika 30—40, paradižnik 20, buče 10, luščeni fižol 40, fižol v stročju 30—40, špinača 80—100, kislje 40.

Sadje in sadeži: jabolka 15—20 din, hruške 20—50, grozde 70—80, slive 25, gobe 200, kostanj 40, orehi 90—100.

Zitarice n mlevski izdelki: koruza 30—40 din, proso 50—60, ječmen 40, pšenica 30—40, ajda 30, oves 40, koruzna moka 30, ajdova moka 50—60, koruzni zdrob 50—60, mleko 30, sir 30—70, smetana 140.

Perutnina: kokoši 300—500 din, piščanci 300—700, jajca 14.

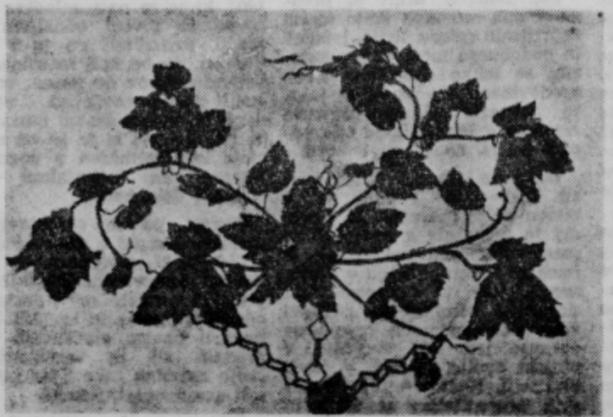
Maščobe: uvožena mast 325 din, domača mast 400, zaseka 300—400, maslo 400—500.

Meso: goveje meso 280 din, teletina 300, svinjsko meso 360 din za kg.

Namesto gostilne bufet

Gostilna »Bračič« v Bezjakovi ulici v Ptuj bo po preureditvi sanitarnih prostorov dalje poslovala kot bife ne pa kot gostilna zaradi teshih prostorov.

Okrajni ljudski odbor Maribor je odobril projekt za adaptacijo prostorov te gostilne. Potrebni elaborat je izdelal Mestni projektni biro Ptuj. Dela bodo stala okrog 900.000 din. Podjetje bo vložilo okrog 500.000 din lastnih investicijskih sredstev, najeli pa bodo tudi nekaj kredita.

Umetniško izdelane stropne svetilke v Restavraciji na gradu, je izdelal kovaški mojster Franc Marjanovič iz Ljutomer, ki je bil doslej malo znan s svojimi umetniškimi izdelki. Izdelal je tudi okusne pepelnike, stojala za rože vavcije

KULTURA in PROSVETA

Esperantisti so prišli s poukom

Na zadnjem sestanku esperantistov v Ptujju je bilo predavanje skupine izletnikov, ki so prepoštovali sedem držav. Dr. F. Rakuš je v esperantu predaval o doživljanju na tem potovanju. V oktobru bo verjetno predavanje pod okriljem ljudske univerze in bo spremljeno s slikami.

Nadaljevalni tečaj esperantskega jezika se bo pričel 3. oktobra.

Za pouk v drugi stopnji se pripravljajo bivši gimnazijci kakor tudi učenci IV. razreda, ki se bodo učili esperanto kot »baza lingvo« po direktni metodi.

Konverzacijski večeri pa bodo do nadaljnjega vsak prvi in tretji ponedeljek ob 19. uri v prostorih »Svobode«.

S poukom esperanta bodo pričeli tudi v Središču.

Starši in poklicni vzgojitelji! Vabilo na poučno predavanje

V torek, 7. oktobra 1958, ob 19.30 bo v dvorani obč. komiteja ZKS predaval primarij dr. Eman Pertl iz Maribora

O SPOLNI VZGOJI IN SPOLNI POUČITVI OTROKA V DRUŽINI

Ker je snov predavanja nad vse aktualna, predava pa priznan strokovnjak, vabimo vse starše in poklicne vzgojitelje, da se predavanja v čim večjem številu udeležijo.

Društvo prijateljev mladine

Mestni kino Ptuj

predvaja od 3. do 5. oktobra poljski barvni film »PETORICA IZ BARSKE ULICE«. Predstave ob 17.30 in 19.30; v nedeljo ob 15.30, 17.30 in 19.30; od 7. do 9. oktobra italijanski film »PESEM MLADOSTI«. Predstave ob 17.30 in 19.30.

Kino Muretinci

predvaja 4. in 5. oktobra mehiški film »MEHIKA V PESMI«.

Kino Makole

predvaja 4. in 5. oktobra ameriški film »PRELOMNICA«.

Rojstva, poroke in smrti na matičnem področju Ptuj

1. oktobra 1958

Rojstva: Golob Marija, Mezgovci 59 — Terezijo; Duh Marija, Dravinjski vrh 5 — Marijo; Flajšman Barbara, Cirkulana 3 — Bojana; Klemenčič Marija, Zg. Hajdina 1 — Maksimilijana; Maguš Marija, Sovjak 8 — Milana.

Porok ni bilo.
Smrti: Tušek Terezija, Dravinjski vrh 8, roj. 1921, umrla 22. sept. 1958; Kocmut Josipa, Ptuj, roj. 1893, umrla 25. sept. 1958; Kosi Marija, Podgorci 20, roj. 1885, umrla 28. sept. 1958; Farkuš Franc, Vitomarci 67, roj. 1892, umrl 29. sept. 1958.

Pet vozil stalno pripravljenih na poziv bolnikov

Sedaj ima Reševalna postaja Ptuj 4 vozila »Skoda« in 1 vozilo »Mercedesa«, nabavljena razen »Mercedesa« tekem zadnjih 2 let iz lastnih sredstev. Ta vozila vozi 5 izkušenih voznikov — reševalce. Za nočno službo ima postaja stalnega telefonista, bolničarja in 2 soferja. Bolničarja so namestili šele letos, dočim so prej opravljali to službo soferji sami. Dr. Neudauer je že drugo leto predsednik upravnega odbora in zelo skrbi za vsestransko izpolnitev ptujске reševalne službe.

Prihodnje leto namerava postaja opremiti svoja vozila z radiofoni, nakar bodo soferji tudi med vožnjo v stalni zvezi s postajo in se ne bo več dogajalo, da bi se moralo vozilo vračati po isti poti še po drugega bolnika, ki je želel pomoč; prihranjen pa mu bodo tudi vožnje v bazo.

G. V.

NEDELJA, 5. OKTOBRA

6.00—7.00 Z veselim zvoki v nedeljsko jutro — vmes ob 6.05—6.10 Poročila in vremenska napoved. 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 7.15 Reklame. 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva. 7.35 Operetne melodije v plesnem ritmu. 8.00 Mladinska radijska igra — Polde Suhadolc: Srnjaček z belo nogo. (Ponovitev) 8.40 V nedeljo jutraj vsajta bom... (Venček narodnih napjev). 9.10 Enrique Granados: Trije španski plesi. (Londonski filharmonični orkester dirigira Wilhelm Schuechter). 9.25 eNdejska revija zabavne glasbe. 10.00 Se pomnite, tovariši... Loize Krakar: Nacistično taborišče Buchenwald. 10.30 Pokaži, kaj znaš. (Posnetki javne RTV oddaje v Mariboru z dne 28. septembra 1958.) 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 1. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 13.15 Zabavna glasba, vmes obvestila. 13.30 Za našo vas. 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 15.00 Prenos mednarodne nogometne tekme med reprezentancama Madžarske in Jugoslavije. (Prenos iz Zagreba). 17.00 Španski in južnoameriški napvi. 17.33 Igra kvintet »Skrjanček«. 17.48 Marijan Lipovec: 4 skladbe za violino. 18.03 Zvone Kržišnik: Družina in gospodinjstvo (reporočila). 18.33 Joseph Bayer: Parada lutk. 18.45 Zabavna glasba. 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame. 19.30 Radijski dnevnik. 20.00 Z melodijami v novi teden. (Zabavna glasbena oddaja s konferanso.) 21.00 Obiski pri največjih pevcih sodobnosti. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15 Vesela godala. 22.45 Uspevanka v ritmu. 22.55—23.00 Poročila.

II. PROGRAM

za nedeljo, 5. oktobra
12.00 Nedeljski simfonični koncert. 13.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved. 13.10 Fr. Schubert: 2 impromptuja (Arthur Schnabel: klavir). 13.30 Zabaval vas bo orkester Johnny Douglas. 14.00 Ljubljanska kronika in obvestila. 14.15 Johann Brahms: Simfonija št. 1 v c-molu (Filadelfijski orkester dirigira Eugene Ormandy). 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved. 15.15—16.00 S priljubljenimi solisti.

Naj ostane med nami Nanta na dopustu

V resnici pa je bilo tako: prijetne nočne vožnje od Ptuja do Ljubljane ni bilo. Bila je samo do Pragerskega. Na Pragerskem pa sem vstopil v kupe, kjer so vso pot do Ljubljane razsajali nekaki mešetarji, ki so se vračali s sejma. Bilo je na pretek petja in pitja (vino so imeli s seboj), klanjanja in kletvin. Tu imaš prijetno nočno vožnjo! Stiskal sem se v kot in potrpežljivo čakal, kdaj bo Ljubljana. V Ljubljani sem se podvizal v hotel, kjer sem imel naročeno sobo. Rezervirana soba! Pravi vratarju. Naročil sem jo pred enim tednom. Kako se pišete? Kukec? Kukec, Ferdinand Kukec. Vrata poše v kartoteki in pravi: Kukec... da. Seveda ste jo rezervirali, ali sobe nimamo. Morali bi jo rezervirati vsaj mesec dni poprej! Mi je zelo žal. Kaj pa drugod, pobaram. Bo težko, kaj? Veste, sezona... Vse je prenapolnjeno. Potem sem šel do ene v kavarni, nato pa do jutra v postajno restavracijo.

Druga točka, dopoldanski ogled Ljubljane, mi ni izpolnil pričakovanja. Trgovine, izložbe kakor v Ptujju, le malo večje. Na ulicah vrvenje ljudi, ki jih ne poznam. Opoldne je bila »Sestica« zasedena do zadnjega kotička: Nemci, Avstrijci, Angleži, tudi srbsko govorniki sem slišal. Sel sem med mizami in nato spet ven. Tudi če bi dobil prostor, bi moral čakati najmanj eno uro. Sezona...

Nato sem obedoval pri »Daj-

damu«, kjer sem še za čuda hitro prišel na vrsto.

Tudi naslednja točka, rezerviran sedež na avtobusu, se mi je ponesrečila. Kupil sem sedež številka 7, nekje spredaj, a sedeti sem moral tik nad zadnjimi kolesi, da me je neusmiljeno stresalo do morja.

V Portorožu nova smola. Znanec, ki mi je obljubil prenočišče, je zaklenil stanovanje in odšel z vso družino na dopust nekam na Gorenjsko. Usmilila se me je njegova sosedja v prvem nadstropju, postarana gospa, ki mi je za eno noč postlala v kuhinji na tleh.

Na večerjo sem šel v boljši hotel. Kaj bom skopalil, sem si mislil, saj sem prišel na letovišče. Če ne bo udobnega prenočišča, bo vsaj dobra večerja: ribe, dingač itd. Natakar se je dolgo motal okrog tistih miz, kjer so sedeli ljudje plavih oči in las. Ko so naročili večerjo, so se posvetovali z natakarjem s tako lagodno natančnostjo, da sem skoraj izgubil živce. Slutil sem, da bo z menoj natakar zelo kratak in da se bo podival iz predalje. Tako je tudi bilo. Jedilni list je bil že skoraj ves prečrtan in tudi rib ni bilo več. Zadovoljiti sem se moral s teletjo pečenko, ki jo pripravijo boljše v Ptujju pri »Roziki«. No, dingač je bil dober, čeprav drag. Na jezo sem si ga privoščil 6 decil.

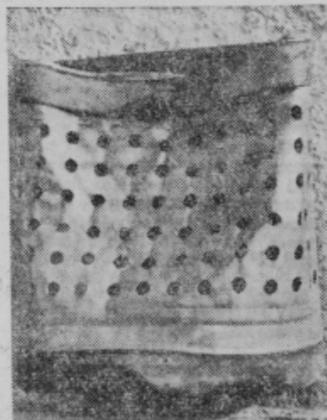
Spal sem razmeroma dobro, čeprav je bilo na tleh. Hvala dobri gospodinjici, ki se je potrudila, kolikor je mogla.

Na šahovski turnir sem prvi večer popolnoma pozabil. Drugi dan seveda nisem dočkal večerni partij. Dopoldne sem si dobro ogledal Portorož in letoviški vrvež v njem. Lep kraj, lepa obala, lepo morje. V zgodnjem popoldnevu sem spet sedel na avtobus in se odpravil na zeleno Stajersko v Ptuj. Naj se mi le posmejujejo, da sem se tako hitro vrnil, ampak jaz imam dosti vsega tega: vozarjenja, gostiln, hotelov in sploh vsega. Doma je doma, je rekel pokojni župan Pezdevšek, ko je na svečanem banketu komaj čakal, da bo konec, da bo šel domov, ker ga je neznanško napenjalo...

Zdaj pa pride drugi, boljši del mojega pisanja. Ostali, večji obrok svojega dopusta sem namreč sklenil preživeti v naši ožji, rekel bi, najožji domovini, v Slovenskih goricah. Tam blizu Velike Nedelje imam namreč bratrance, ki me je prejšnji terek, ko je bil sejem, prav prijazno povabil k sebi na kmeto, rekoč: Pridi za nekaj dni k nam, Nanta, boš videl, kako živi kmet v jeseni, posebno letos, ko je vse tako lepo obloženo.

In šel sem. Nisem se kesal. Brez objave sem zajahal svoj avstro-ogrski Puch in obiskal prijaznega sorodnika. Blagodejen mir sem užival pri njem. V prosti mali sobici sem prenočeval, v hiški, kakor pravijo. Skozi odprto okno so mi silili v sobo veliki črni grozdi z brajde. Zvečer so me uspavali črčki. Za zajtrk sem imel mleko in žgance. Tudi poglaš se je najedel, takih pšenčnih z vrhnjem in sirom. Včasih je segla gospodinja tudi v tunko. Bratrancu sem pomagal pri obiranju sadja in prešranju. Ob vseh teh dobrotah sem pozabil na objavo in na vse, kar je s tem v zvezi.

Nanta Kukec

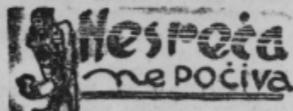

Slabo ogledalo

Dvajset nas je v Ptujju. Visimo po zidovih v najbolj obljudenih in prometnih ulicah. Niti dve, tri leta se nisemo stare in že smo iznakažene, zbite, skrivljene. Namesto da bi pa bile mestu v okras in dokaz snage in reda, smo v sramoto vsem. Ob pogledu na nas skimujejo domačini, se nasimhajo tuje. Z veseljem so nas izdelali delavci, pošteno so nas plačali občani (2.500 din vsako) in prijetno presenečeni so nas občudovali pametni in trezni ljudje, ko smo dobile svoje mesto na zidovih.

V sedanjem žalostnem stanju obtožujemo vse tiste, ki se znašajo nad nami ponoči v bednem, opitem stanju ali v brezsrčni nadutosti in družbi sebi enakih ali samo ob svoji hudobnosti, ki jim ne da miru, da udarjajo s svojo roko po nas in nas uničujejo. Nas je veliko, dvajset nas je, vas, škodljivcev, pa je gotovo samo par, ki se v temnih nočeh skrivate pred obličjem poštenega človeka in uničujete, kar so roke poštenih ljudi podnevi napravile in čuvali.

V takem stanju že dolgo obtožujemo tiste, ki so krivi naše iznakaženosti, sedaj pa še prosimo ljudi, ki so poskrbeli, da smo nastale, naj nas snamejo s svojih mest, naj nam vrnejo prvotno obličje in naj nas vrnejo na dosedanja mesta, kjer bomo naprej služile namenu mimosidolnih, ki vedo, zakaj smo tu.

Franc Meznarič iz Stonje 86 si je s sekiro poškodoval roko; Ana Štuhec, Savci 45, je padla pod voz in si poškodovala nogo; Marta Vinter, Senečič 11, se je vsekal v nogo; Adolf Belšak, Gorenjski vrh 33, je padel s kolesa in ima poškodovano desnico; Stanko Pišek, Lovrenc na Dr. p., je kos železa poškodoval nogo; Ivana Rakuša, Zerovinci 49, je padla na cesti in ima poškodovano nogo; Rožo Kokol, Dolžič 18, je prevrgla krava in ji poškodovala nogo; Stanko Paveo, Starše 80, je padel z zaboja in si poškodoval levico; Mirka Debeljaka, Meje 1, ja napadel neznanec in ga poškodoval po glavi; Jože Marin, Ptuj, Ljutomerska cesta 6, se je ponesrečil z avtom in ima poškodovano desno nogo.

Vsi navedeni so se zdravili ali se že zdravijo v Ptujjski bolnišnici.

VEČNI OPTIMIST

Povedal je toliko, kolikor je bilo že tako splošno znano. O orožju seveda ni vedel. Potem so hoteli vedeti, zakaj je kaznoval otroke, če so »hoteli« govoriti nemški. Davorin se je nerazumevajoče nasmešnil. To mu je prineslo zaupanje. Tedaj se je spomnil, od kod Nemcem to vprašanje. Gotovo je Nemce kdo informiral, kako je vzgajal Davorin slovenske otroke. Učenci so namreč imeli v razredu svoj razredni krožek s ponosnim imenom Crtomirovi bratje (po Prešernovi pesmi Krst pri Savici), katerega pravila so nalagali članom dolžnosti, govoriti čim lepšo slovensčino.

Ce so koga dobili, da je izgovoril na primer čajt, tišler, štumfi ali pa kako nespodobno besedo, je moral plačati 25 para v blagajno. Nabrani znesek so nameravali uporabiti za izlet v Vrbo, Prešernovo rojstno vas. A vsega tega jim Davorin ni povedal; zdelo se mu je nepotrebno. Pozno v noč so ga odpeljali dalje.

V MAJU 1941

Oj, kako lep mesec maj, še stokrat lepši pa okoli tega gradu, stoječega na strmih skali tik nad Dravo. Vse okrog bujno zelenje, rože, bele stezice, jasna nebesna sinjina in sonce, sonce... Človek bi sedel h kamniti mizi pred gra-

dom in sanjal romantične sanje o junaškem vitezu in grajski gospodinjici. A z grajskega stolpa vihra v lahнем pomladnem vetru zastava s kljukastim križem... Po cesti pod gradom pa koraka s pruskim vojaškim korakom četa nemških policistov in poje korčnico o zavojevanju vsega sveta.

Slovenskemu človeku je stisnila srce topa bolečina. Vsa ta vedra lepota majskega dne se je odmaknila nekam daleč in človek je obrnil oči vase; polasčala se ga je malodušnost.

Grajske sobe in sobane so bile polne slovenskih internancev. Mnogo je bilo učiteljev, med njimi seveda Davorin. Bili so tu še sodniki, advokati, trgovci, delavci, kmetje in duhovniki. Podnevi, ko so delali na cesti ali v gozdu, je bil Davorin tisti, ki jim je dvigal duha. Kar naprej jim je nekaj pripovedoval, pa vedno nekaj vselega in, kar je bilo čudovito: govoril je o stvarih, ki niso imele na videz nobene zveze s taboriščem, okupacijo in težkimi dnevi, ki so jih preživljali. Govoril je pač tako — tako so čutili — kakor da je to stanje prav za gotovo le nekaj slučajnega, kar bo kmalu minilo. Smejali so se mu in bili z njim vred dobre volje. Najlepše pa je

bilo zvečer, ko so ležali na tleh na slami in niso mogli zaspati. Govorili so tiho, skoraj šepetaje, da bi jih ne slišala straža, ki je korakala po hodniku. Učitelj Davorin ni več govoril v lahнем kramlja-jočem tonu kakor podnevi. Posegal je globlje. Večer za večerom je nizal pred svojimi tovariši dogodke iz časov narodnostnih bojev iz Italijani na Slovenskem Primorskem, o divljanju fašizma, o podtalni borbi slovenskega prosvetnega delavca. To je govoril iz lastnih izkušenj. Naslednje večere pa je razčlenjal težko zgodovino slovenskega naroda od najstarejših dob preko kmečkih uporov, reformacije, Francozov, narodnega prebujenja do novejših dni, in to tako prepričljivo in zanimivo, da so bili ti večeri kakor doživljanja. Bil je to pravi večerni izobraževalni tečaj.

15. JUNIJA 1941

Kakor vsako jutro je tudi danes nekajkrat udaril nemški stražnik z železno palico po zvoncu, ki so ga bili prestavili z grajskega stolpa na dvorišče, da bi jim služil za obveščevanje internancev. Eden od internancev je šel udarce in rekel: »Fantje, trinajstkrat je udaril; to je smola! Danes bomo nekaj doživeli.«

»Poleg tega je danes še petek

in trinajstega,« je pripomnil drugi.

Nihče ni tem znakom in pripombam pripisoval kakega pomena, vendar je bilo ta dan nekaj v zraku. Internanci so ostali kar v sobah. In res so jih protj polodne zbrali na dvorišču, kjer so jih klicali po imenu, prešteli in sestavljali iz njih skupine. Potem so jim razdelili menažo. Kmalu po obedu so se pripeljali pred grad črni pokriti kamioni, naložili okrog 100 internancev in jih odpeljali v Maribor v meljsko kasarno. Tam so jih na dvorišču že čakale njihove družine. To je bil spet transport, namenjen v Srbijo. SRBIJA 1941 — 1945

Učitelj Davorin in njegovo ženo so dodelili v malo podeželsko mesto v vzhodni Srbiji. Razen njega je bilo tam še kakih 20 slovenskih družin. Domačini so bili v splošnem z novimi somoščani-izgnanci prav prijazni. Ustanovili so poseben odbor, ki je nastanil izseljenice po hišah, in osnovali tudi zbiralno prehranjevalno akcijo. Izseljenci so si sčasoma preuredili neko hišo, kjer so imeli kuhinje in skladišče ter nekako jedilnico. Tu v jedilnici so posamezne skupine preživele cele dneve in tudi večere in v neskončnost premlevala dnevne dogodke, doživljaje iz bližnje in daljnje preteklosti ter ugibale prihodnost.

Le nekaj mesecev je trajalo to kolikor toliko mirno življenje slovenskih izgnancev. V patriarhalno

življenje srbske palanke se je vselil nemir dnevnih dogajanj. K temu sta pripomogla nemški in belgarski okupator s svojimi ukrepi, ki so globoko posegli v življenje vseh ljudi. Začela se je diferenciacija, kakor da bi oživele stare stranke. A iz vsega so se potem izčimile razne skupine: nedivčevi, ljotičevci, pristaši Draže Mihajlovića in pomagati okupatorja. Res so nekatere od teh skupin štele le po tri, štiri, pet ljudi, in je večina mešanov stala ob strani, a vse skupaj je prineslo ljudem hude skrbi, neorientiranost in zmešnjavo.

Med slovenskimi izgnanci je bil učitelj Davorin prvi, ki je pregledal položaj in ujel jasno misel »Ljudje, mirno kri, vse se bo uredilo, kakor je treba,« je govoril, ko je prihajal v jedilnico. »mi izgnanci nismo ne to ne ono, in nismo niti nevtrali — saj ne moremo biti — toda najprej smo Slovenci.«

Tiste dni je prvič prišel med slovenske izgnance rojak-Slovenec, ki ga nihče ni poznal, in govoril ljudem o partizanah, o osvobodjenem ozemlju v zahodni Srbiji in Bosni, o Osvobodilni fronti v Sloveniji. Obiskal je nekatere slovenske družine po hišah in prišel tudi v jedilnico, kjer se je spustil z vsemi v razgovor. Mnogi poslušalci so neopaženo odšli iz sobe, ker je bila beseda le preveč odkrita in prevratna. »Ali — ali«, je bil refren neznančevih izvajanj,

»treba se je odločiti ali sem all tja, srednje poti ni in tudi ne nevtralnosti. Smrt fašizmu!« Potem je izginil.

Cez nekaj dni se je učitelj Davorin preselil iz mesta v nekako pastirsko kočjo, dobro uro oddaljeno v planino. Našel je izgovor, češ, da ga je naprosil gospodar, naj mu malo popazi na njive la vinograde, ki jih je imel tam v bližini. V resnici je bila tam partizanska javka, ki jo Davorin z vso vneto oskrboval. Še vedno je prihajal med svoje rojake, a sedaj je bil kakor preroben. Vedno dobre volje in z nekim posebnim zvinitim izrazom na obrazu. Nekega dne je spet prišel in po srbskem običaju pogostil z rakijo nekatere znance. Potem me je povlekel za rokav: »Ali veš, da sem dobil pismo. Iz Ljubljane. Majdič in Bratec sta že v službi. Tako sem vesel.« Majdič je bila njegova hči Majda, medicinka, ki so jo kot otroka klicali Majdič, Bratec pa sin osmošolec. Potem mi je z drhtečo roko kazal pismo in prebral tisti odstavek: Bratec je dobil službo pri Hojaku in tudi Majdič je tam blizu. »Ali veš, kdo je Hojak? Kmet na najboljši samotni kmetiji nekje sredi Trnovskega gozda. Ali veš, kaj to pomeni, ali veš?« Brez razlage sem vedel, da sta Davorinova otroka pri partizanih. Krčevito mi je stisnil roko, ko je odhajal v svojo pastirsko kočjo.

(Nadaljevanje sledi)

Za vsakogar nekaj zanimivega

Skrivnostna zemlja

Ze več kot leto dni je minilo, odkar opraviša armada 10.000 znanstvenikov iz 67 držav veliko nalogo: s skupnimi napori osvetliti neznane, nerazvojlane uganke na našem planetu in tudi v vesolju. Kaj so raziskovalci dosegli doslej? Čeprav delajo že leto dni, je še prezgodaj za odgovor na zastavljeno vprašanje, saj pravijo da bodo množico podatkov, ki so jih dobili doslej, proučili šele do konca 1965. leta.

Nekaj podatkov pa je tudi že znanih, na primer o kozmičnih žarkih. Izprva so menili, da je kozmično sevanje v velikih višinah le 12-krat močnejše kot na zemeljski površini, iz ZDA pa prihajajo vesti, da je zajela prvi in tretji ameriški satelit v višini 1100 km tako močna ploha vesoljskih žarkov, da so odgovorili instrumenti za merjenje žarkov. Le-ti so začeli delovati šele, ko sta se sateliti bolj približala zemlji. Druga ugotovitev, ki so jo posredovali umetni sateliti, je, da je atmosfera v višini 200—400 km mnogo gostejša, zato je upravičena domneva, da sega znatno dlje v vesolje, kot so menili doslej.

Znanih je tudi nekaj novih ugotovitev o soncu, o tej veli-

Nov gorski hrbet v Severnem ledenem morju

Se pred dvema letoma je smatral svet Severno ledeno morje za enakomerno globoko podmorsko kotlino. Tedaj pa je sovjetska Akademija znanosti sporočila, da je pod ledeno morsko gladino odkrila 2000 km dolgo gorsko vrsto, ki se vleče čez Severni tečaj med Grönlandijo in Novosibirskim otokom. Nedavno so na istem morju ameriški znanstveniki z neke »playačje postaje«, ki je urejena na veliki ledeni plošči, odkrili nov podmorski gorski hrbet, ki se dviga od 3300 do 1600 metrov pod morsko gladino. Njegovo razsežnost sedaj raziskujejo.

Zdravilo proti gripi

Znanstveniki britanskega raziskovalnega centra za proučevanje virusa gripe napovedujejo, da bodo kmalu postregli z učinkovitim zdravilom proti tej bolezni. Dr. Isaak in Barke pravi, da že imata vodeno tekočino imenovano »interfer«, ki je pri laboratorijskih poizkusih zanesljivo uničevala viruse gripe.

10.800 metrov globoko v Oceanu

S posebnimi napravami so sovjetski znanstveniki raziskovali ujeti nekatere morske živali v globini 10.800 metrov. Obenem so fotografirali morsko dno pri 9960 metrih globine, kar je tudi svetovni rekord.

kanski vodikovi bombi. Izbruhni na sončni površini so se vsaj v glavnem vrstili tako, kakor so napovedali strokovnjaki. Obdobja 1957—1958 niso izbrali po naključju za mednarodno geofizično leto, marveč zlasti zato, ker so pričakovali velike dejavnost sončnih peg.

Zanimivi so uspehi pri prodiranju v notranost našega planeta. Geologi so ugotovili, da je zemeljska skorja debela od 29 do 56 km. Oceanografi so odkrili neznane oceanske tokove. Zalivski tok ima sestro, ki o njej nihče ni nič vedel in ki teče v nasprotno smer. Globoko pod morsko gladino so valovi, ki jim na površini ni enakih. Velikanski val so odkrili pri kalifornijski obali v globini 120 metrov. V južnem delu Atlantskega oceana so privlekli iz

globine 5000 metrov živega črva, ki je nedvomno globinski rekord. Raziskovalci Arktike so odkrili podvodno gorstvo, na Tihem oceanu pa rekordno globino 10.960 metrov.

Ledena odeja ob južnem tečaju zavzema površino 15.6 milijonov kvadratnih kilometrov. Z vrstalnimi stroji so prodrli doslej 431 metrov globoko. Led so vrstali tudi na Grönlandiji in na-

Koliko vzdrži človek?

Ameriški polkovnik Stapp je izumil posebne reaktivne sani, v katerih je človek izpostavljen fantastičnim pospeškom. Ko je bila naprava dokončana, je začel Stapp iskati najbolj krepko in odporno žival. Zoologi so

šli v globini 45 metrov pepel iz leta 1883, ko je začel bruhati ognjenik Krakatau. Delci ognjeniškega pepela so v velikih višinah večkrat obkrožili zemljo, preden so padli na Grönlandijo.

To je le nekaj zbranih podatkov, razveseljivo pa je predvsem dejstvo, da je bilo mogoče zbrati znanstvenike iz 67 dežel k skupnemu delu in k skupnim ciljem: izvabiti zemlji kar največ skrivnosti in jih strniti v spoznanja, ki bodo prinesla vsemu človeštvu lepšo bodočnost.

mu svetovali gorilo. Toda že po prvih poizkusih so ugotovili, da so vse gorile podlegle, kakor hitro so bile izpostavljene pospešku 9-G, kar je devetkratna privlačnost zemlje.

Stappu se je zdelo, da mora biti fiziološka vzdržljivost večja in se je sam odločil vstopiti v sani. Za slehernega zdravnika je bil Stapp nedvomno slabši in manj odporen kot gorile. Toda polkovnik je vzdržal pospešek 22 G in celo 25 G.

Se nikoli ni slavil človek take fizične zmage nad živaljo. Polkovnik Stapp zatrjuje, da je poglaviti vzrok v tem, ker se je že pred poizkusom zavestno in psihološko pripravil na vzdržljivost.

Povzročitelj raka

Na kongresu kancerologov v Londonu so govorili posamezni zdravniki o škodljivih posledicah nekega medicinskega preparata, ki so se pokazale šele po tridesetih letih. Gre za preparat torotrast, ki so ga pred četrto stoletje uporabljali pri rentgenskem slikanju jeter in vranice. Torotrast je vseboval torij, ki se je nabiral v jetrih in s tem olajšal slikanje. Preparat so dajali ljudem v žilo dovodnico. Zdravniki so sicer vedeli, da je torij radioaktiven, vendar posebne pozornosti temu ni nihče posvečal. Takrat se niso bila objavljena poročila o žalostnih usodah delavcev, ki so dobili raka, ker so barvali kazaice na urah s preparatom, ki je vseboval radij. Torij pa je element, katerega radioaktivnost traja dolgo. Okoli leta 1930 so danski zdravniki ugotovili, da so ljudje, ki so dobivali to-

roratrast, bolj podvrženi rakastim boleznim. Podzračniški poročili so doslej odkrili devet ljudi, ki so dobili zaradi uporabe torotrasta, posebnega raka na jetrih. Nekaj drugih ljudi pa je dobilo raka tam, kjer so jim dajali injekcije torija. Zdravniki menijo, da nastopi rak te vrste po približno dvajsetih letih.

Reaktivni NASVETI

Z mokrimi rokami prenašamo bakterije

Nalezljive bolezni se kaj rade prenašajo z dotikanjem predmetov z mokrimi rokami. Gospodinja in kuharica si na dan bogve kolikokrat umije roke in jih briše z brisačo in kuhinjsko cunjco. Večših postane mokra, posebno takrat, če se briše vanje več ljudi. In prav mokra brisača in cunjca sta zelo nevarna za prenašanje nevarnih bolezenskih klic. Možnost okuženja je pa večja tudi takrat, kadar se dotikamo mokrih reč z mokrimi ali vlažnimi rokami.

Bakterije na lesu, steklu, papirju, na bolnem človeku ali na kakršnem koli drugem predmetu se rade odlepajo od predmeta, če se jih dotaknemo z mokro ali vlažno roko, in se naselijo na roki.

Če imamo na rokah bakterije, smo v precejšnji nevarnosti, da se okužimo. Z rokami jemo, pripravljamo jedila, se umivamo, likamo perilo, torej lahko potem z njimi okužimo prav vse, česar se dotaknemo.

Mariborčani so zmagali

V pripravah za občinsko jesensko nagradno tekmovanje, ki bo v nedeljo, 5. t. m., na ptujskem strelišču, sta se preteklo nedeljo pomerili ekipi Kidričevega in Zelezničarja, pridružile pa so se še ekipe Grafičarja iz Maribora.

Med člani je zmagala ekipa Grafičarja s 1236 krogi pred Kidričevim s 1211 krogi in Zelezničarjem s 1197 krogi.

Mladinci Zelezničarja pa so s 576 krogi premagali Grafičarja s 565 krogi. Kidričevo mladinske ekipe ni postavilo.

Zenska ekipa Grafičarja je s 361 krogi premagala Ptujčanke z 262 krogi.

Od posameznikov sta bila najuspešnejša Hohnec (Kidr.) s 156 kr. Rašl (Zel.) s 135 krogi (od 150 možnih).

Dežurstvo zdravnikov v Ptuj

Dr. Nada Pavličev: od sobote, 4. oktobra, od 16. ure do torka, 7. oktobra, do 7. ure.

Dr. Ladislav Pirc: torek, 7. oktobra 1958, od 16. do 7. ure.

Dr. Milan Carl: sredo, 8. oktobra 1958, od 16. do 7. ure.

Dr. Ivo Medved: četrtek, 9. oktobra 1958, od 16. do 7. ure.

Dr. Franc Rakuš: petek, 10. oktobra 1958, od 16. do 7. ure.

Vsa naročila za hišne obiske sprejema dežurni center Zdravstvenega doma Ptuj.

R O K O M E T

ROKOMETNA SEKCIJA »DRAVA« PTUJ

privedi v nedeljo, 5. oktobra 1958, na stadionu »Drava« otvoritev novega stadiona za mali rokometa s celodnevni turnir je m naslednjih ekip:

člani: Varteks Varaždin, Branik Maribor, Drava Ptuj

članice: Svoboda Ljubljana, Varteks Varaždin, Drava Ptuj, Drava Ptuj

mladinci: Fužinar Ravne, Maribor Maribor, Drava Ptuj

mladinke: Svoboda Ljubljana, Varteks Varaždin, Drava Ptuj

Otvoritev bo ob 8. uri zjutraj z defilejem vseh nastopajočih ekip in z govorom. Pričetek tekmovanja ob 8.30; nadaljevanje tekmovanja ob 14. uri.

Ob 16. uri zaključek turnirja z

V Ptujju so se v prvenstveni nogometni tekmi pomerili pionirji Maribora B in pionirji Drave. Tekma je bila na dostojni višini in so domačini prevladovali, vendar tudi v tem moštvi ni bilo strelca, ki bi znal izkoristiti ugodne prilike. Zmagalo je domače moštvo z minimalnim rezultatom 1:0. Sodil je Novak iz Ptujja dobro.

Nafta : Drava 3:3 (0:1)

Tretje srečanje nogometnih enajstoric Mariborske podzveze, ki se je vršilo v Lendavi med Dravo in domačo Nafto, se je končalo z neodločenim rezultatom. Čeprav je vladalo veliko zanimanje doma kakor tudi v Lendavi, smo pričakovali, da bo po dveh zaporednih zmagah Drave tudi tretjo odločila v svojo korist.

V prvem delu igre so bili domačini nekoliko boljše moštvo, vendar v napadu niso imeli strelcev, ki bi realizirali in dovedli domače moštvo v vodstvo. Kljub temu, da so imeli domačini več zelo ugodnih priložnosti za doseg gola, se je moštvo Drave trdno upiralo in po lepi kombinaciji celo doseglo gol ter vodstvo. V drugem polčasu je enajstorica Drave močno popustila in so domačini to izkoristili in najprej rezultat izenačili, nato še povisali na 3:1. Tudi drugi polčas je potekal v znamenju obojestranskih napak napadalcev, vendar so domačini imeli več od igre ter skoraj zmagali. Zadnjih petnajst minut igre je postala tekma zelo živčna in igralci nervozni, vendar je moštvo Drave zaigralo z veliko borbenostjo in v zadnjih minutah igre rezultat izenačilo. Gole za Dravo je dal Sirec Polde dva in Komeč enega. Sodil je zelo dobro Kukanja iz Murske Sobotice.

Drabni nasveti

Izdelke iz polivinila obrišemo s krpo ali umijemo z vodo, v kateri po potrebi raztopimo malo pralnega praška. Za lepši lesk pri tekdah lahko uporabljamo loščilo za parket.

Ledvice izgube duh, če jim izrežemo sečovce in jih namakamo nekaj časa v vodi ali v mleku. Priporočljivo je tudi, da že narezane ledvice pražimo nekaj časa v kozici brez masti, da tekočina, ki je v njih, delno izhlapi.

Hrastov parket poživimo, če ga podolgem drgnemo s cunjco, navlaženo v terpentinu.

Suh kvas lahko preizkusimo, če je še dober, tako da vržemo kosček v vrelo vodo. Če se bo vzdignil na površino, pomeni, da je uporaben.

razglasitvijo zmagovalcev in razdelitvijo nagrad.

Vstopnina: sedeži po 100, stojišča po 60 din, za vojsake in di-jake 20 din.

Vstopnice veljajo za vse tekme tega dne. VLJUDNO VABLJENI!

Drava člani : Partizan-Pobrežje 27:22 (10:10)

S to zmago so člani odpravili najmočnejšega nasprotnika in osvojili naslov jesenskega prvaka v mariborski podzvezi.

Po hitri in dinamični igri je Drava prišla v vodstvo 6:0. Domačini so po nekaj minutah igre uredili svoje vrste in uspelo jim je do konca prvega dela igre rezultat izenačiti.

V drugem polčasu je Drava ponovno povedla in vodstvo obdržala do konca tekme. Da je nasprotniku uspelo obdržati tako nizko razmerje v golih, je krivda na vseh igralcih Drave, ki se v obrambi niso znali zoperstaviti.

Najboljši strelac je bil Erbus 11 golov, strelci so še bili Černeželj, Valant, Gajzer, Hercog, Pernat, Turodič in Zupanc.

Drava članice : Mladost-Kranj članice 12:7 (8:2)

V ženski republiški ligi sta se danes prvič srečali dve nepoznani ekipi.

Po začetnem metu domačink, ki so pričele precej nervozno, je uspelo Fričevi povesti svoje moštvo. Minuto zatem Mladost izenači. Ponovno vodstvo za domačinke doseže Fričeva, ki po lepi in živahni igri ekipe skupno z Botolinovo dosežeta rezultat prvega dela igre.

V drugem polčasu domačinke popustijo in Mladost iz minute v minuto rezultat zmanjšuje. Nekaj minut pred koncem domačinke ponovno prevzamejo iniciativo v svoje roke ter rezultat povisajo.

Gole so dosegle: Fric 6, Botolin 5, Murko 1 gol.

Najboljši igralci sta bili Fričeva ter Botolinova.

Vse tekme v Mariboru in Ptujju je sodil odlično sodnik Brumen.

S to zmago si je Drava še bolj utrdila svoj položaj na čelu najboljših slovenskih ekip. Z.

Strelsko tekmovanje 5. oktobra

Občinski strelski odbor Ptuj priredi v nedeljo, dne 5. oktobra, tradicionalno nagradno tekmovanje na svojem strelišču.

Z vojaško puško bodo tekmovale SD Kidričevo, Turnišče in Zelezničar zračno puško pa vse družine in sicer člani, mladinci ter pionirji po 5-članskih ekipah, članice in mladinke s-članskimi ekipami.

Z vojaško puško bodo tekmovali za prehodni pokal, zračno puško pa za nagrade, ki so jih darovala podjetja. Poleg tega prejmejo najboljše ekipe diplome.

V primeru slabega vremena bo tekmovanje zračno puško v domu »Zelezničarja«, z vojaško puško pa ob prvem lepem dnevu.

Strelci in prijatelji strelstva: vabljeni! Z.

BILANCA

na dan 31. dec. 1957

GOSPODARSKA ORGANIZACIJA OPEKARNA ŽABJAK PRI PTUJU

Zap. št.	POSTAVKA	Znesek v 000 din	Zap. št.	POSTAVKA	Znesek v 000 din
A. OSNOVNA IN IZLOČENA SREDSTVA			A. VIRI OSNOVNIH IN IZLOČENIH SREDSTEV		
1	Osnovna sredstva	26.492.—	1	Sklad osnovnih sredstev	27.440.—
2	Investicije v teku	—	2	Investicijsko posojilo za osnovna sredstva	1.052.—
3	Izločena sredstva in druga investicijska sredstva	6.000.—	3	Razni skladi	8.145.—
B. OBRATNA SREDSTVA			B. VIRI OBRATNIH SREDSTEV		
4	Skupna obratna sredstva	4.806.—	6	Banka — kredit za obratna sredstva	4.150.—
V. SREDSTVA V OBRACUNU IN DRUGA AKTIVA			7	Sklad obratnih sredstev	748.—
5	Kupci in druge terjatve	2.972.—	8	Investicijsko posojilo za obratna sredstva	—
6	Druga aktrva	989.—	9	Pasivne časovne razmejitev	—
SKUPAJ:		43.259.—	V. VIRI SREDSTEV V OBRACUNU IN DRUGA PASIVA		
			10	Dobavitelji in druge obveznosti	580.—
			11	Druga pasiva	1.146.—
			SKUPAJ:		43.259.—

Vodja računovodstva: Zitnik Stanko, I. r.

Predsednik upravnega odbora: Brumen Milan, I. r.

Direktor: Berlič Marjan, I. r.

Oglasni in objave

Razpis

Ravnateljstvo Osemletne šole Markovec razpisuje mesto ADMINISTRATORJA na šoli. Pogoji: primerna izobrazba, daljša praksa v administraciji, vešč strojepisja, vodenja proračuna in administracije. — Pismene prijave z življenjskim poslojite na šolo do 15. oktobra 1958.

Ravnateljstvo

Vabilo

Društvo prijateljev mladine bo priredilo v nedeljo, 5. oktobra, ob 15. uri, v gledališču zabavno prireditev

»Pokaži, kaj znaš!«

Vabilo

GODBA NA PIVALA
DPD »Svoboda« Ptuj prireja v nedeljo, dne 5. oktobra 1958, VINSKO TRGATEV z bogatim srečolovom na vrtu gostilne »Pri Novem svetu«. V primeru slabega vremena se prireditev preloži na naslednjo nedeljo. Vljudno vabljeni!

Vabilo

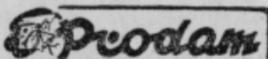
UPOKOJENCI! Ne pozabite na sestanek, ki bo v soboto, 4. oktobra, ob 15. uri v dvorani obč. komiteja kot navadno. J. D.

ISČEM SLUŽBO KNJIGOVODJE, po možnosti v Ptujju. Naslov v upravi.

OPREMLJENO SOBO V PTUJU, vsaj časno, išče izučena šivilja. Šla bi tudi za sestanovalko. Vprašajte v Siviljski delavnici, Ptuj.

ZELEZEN ŠTEDILNIK, železno otroško posteljico in moško kolo prodam. Vprašajte Gorup, Hrvatski trg 5, Ptuj.

PRODAM ELEKTROMOTOR 3 KS, cirkularko za žaganje drva in stamorenzico. Vprašajte Ormoška cesta 20, Ptuj.

PRODAM po ugodni ceni dobro ohranjeno svetlo pohištvo iz trdega lesa za samsko sobo. — Ogled pohištva možen vsak dan od 11. do 12. ure. Vrnat, Ljutomerska cesta 18, I. nadstr.

HEKTAR TRAVNIKA, 25 din m², prodam. Ptuj, Zagrebška cesta 41.